

Tips oss gjerne om doktoravhandlinger på tidsskriftet@legeforeningen.no

www.tidsskriftet.no/doktoravhandlinger

Ny kunnskap om autisme

Det går ingen klar grense mellom dårlige sosiale ferdigheter og autisme. Gutter har oftere sosiale vansker enn jenter.

Autisme og Aspergers syndrom kjenne- tegnes ved en grunnleggende mangel på interesse for sosial omgang og/eller mang- lende sosialt skjønn. Forekomsten av ulike former for autisme er økende, også i Norge. Hovedårsaken er endrede diagnosekriterier, men også andre faktorer, som det at både fagfolk og andre har mer kunnskap om til- standen. Maj-Britt Posserud ved Regionsen- teret for barn og unges psykiske helse har studert forekomst av sosiale vansker blant barn som deltar i Barn i Bergen-prosjektet.

Maj-Britt Posserud. Foto Jan Kåre Wilhelmsen

– Våre funn indikerer at det ikke er noe klart skille mellom dårlige sosiale ferdig- heter og autisme, men en gradvis overgang. Dette har betydning for hvordan man vur- derer og oppfatter autisme. Små forskjeller i hvor man setter skillet mellom normal sosial fungering og autisme kan gi bety- delige utslag når forekomsten av autisme beregnes, og kan også ha betydning for om man vurderer en diagnose innenfor autis- mespekteret eller ikke, sier Posserud.

Avhandlingen viser at gutter oftere har sosiale vansker enn jenter, men dette kan skyldes at det er lettere å kjenne igjen vans- kene hos guttene. Et sentralt funn er at både foreldre og lærere er viktige for å avdekke autismsymptomer hos barn. Posseruds stu- dier viser at noen barn ble fanget opp kun etter lærerinformasjon, andre kun etter opp- lysninger fra foreldrene.

Posserud forsvarte avhandlingen *Epi- demiology of autism spectrum disorders* for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen 21.8. 2008.

Anne Forus
anneforu@online.no
Tidsskriftet

Ordforklaring

MOBID-2: Mobility-Observation-Behavior- Intensity-Dementia Pain Scale

Se oversikt over doktoravhandlinger i seksjonen Oss imellom på side 2412

Hvordan oppdage smerte hos demente?

Mange sykehjemspasienter med alvorlig demens får for dårlig smertebehandling.

– Årsaken er trolig at de ikke klarer å formidle til pleiepersonalet at de har vondt, sier Bettina Sandgathe Husebø.

På grunn av alder og sammensatte sykdommer lider mange sykehjemspa- sienter av vedvarende, underdiagnosti- serte og ofte mangelfullt behandlet smerte, som fører til inaktivitet, depre- sjon og redusert livskvalitet. Dette gjel- der særlig pasienter med alvorlig demens og kombinert Alzheimers sykdom og vaskulær demens. Likevel får disse pasientene mindre smertestillende medi- kamentene enn ikke-demente, ifølge Husebø. I sitt doktorgradsarbeid har hun blant annet utviklet et evaluerings- instrument til bruk for pleiepersonell, MOBID-2 Pain Scale, som er prøvd ut ved Bergen Røde Kors Sykehjem.

– Målet med MOBID-2 er å finne ut hvorvidt, og hvor, demenspasienter har

vondt. Det baserer seg på observasjon av smerteatferd ved bevegelse av ulike kroppsdelene i tillegg til atferd som kan forklares med smerter i indre organer, hode og hud. For å bruke MOBID-2 under morgenstellert trenger personalet kort og standardisert opplæring. Tes- tingen tar rundt fem minutter og bidrar til økt oppmerksomhet overfor pasien- tens smerteproblemer. Resultater må diskuteres tverrfaglig, men legen har ansvaret for kompetent smertebehand- ling, sier hun.

Husebø disputerte for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen 12.6. 2008 med avhandlingen *Assessment of pain in patients with dementia*.

Eline Feiring
eline.feiring@legeforeningen.no
Tidsskriftet